

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

موضوع: نوآوری در فقه/بانکداری/ریا

بحث امروز را از سخنرانی امام اعلی الله تعالی مقامه که در بعد از ظهر ۲۳ فروردین ۱۳۵۸ مصادف با ۱۴ جمادی الاول ۱۳۹۹ ایراد کرده اند شروع می کنیم، این سخنرانی در جلد ۷ صحیفه نور ذکر شده:

بسم الله الرحمن الرحيم

"لزوم طاغوت زدایی از مراکز دولتی"

من از شما تشکر می کنم که از نزدیک آمدید که با هم صحبت بکنیم و مشکلاتی که کشور ما به آن مبتلاست با هم راه حل پیدا کنیم. ما تا کنون از شما دور بودیم و شما از ما؛ برای اینکه نمی خواستند اقشار ملت به هم نزدیک باشند و با هم تفاهم کنند. حالا بحمد الله توفیق حاصل شد که ما با شما دوستان، برادران، از نزدیک تفاهم کنیم و مشکلات خودمان را در میان بگذاریم. تنها قضیه بانک نیست که در ایران به یک شکل طاغوتی درآمده است؛ تمام چیزهایی که، بنیادهایی که در کشور است همه این طور است. فرهنگ، دادگستری و سایر موسسات دولتی در زمان طاغوت به طوری بود که هیچ شباهتی نه به اسلام داشت و نه هیچ فایده ای برای کشور. باید تحول حاصل بشود. اگر همه بنیادها تحول پیدا نکنند، از شکل طاغوتی به شکل توحیدی و اسلامی بیرون نیاید، ما باز به همان مسائل و به همان مشکلات مبتلا خواهیم بود؛ و شاید خدای نخواستند بدتر هم بشود. باید همه قشرهای مملکت درصدد اصلاح باشند، تا تحول بوجود بیاید. سیستم بانکداری به این وضعی که الآن در ایران هست، این وضع وضع طاغوتی است. ربا در اسلام حرام است؛ در قرآن اعلام به حرمت شده است، کسی که ربا بخورد، ربا بگیرد- در اسلام، در قرآن گفته شده است که جنگ با خدا می کند! این سیستم باید متحول بشود. سیستم بانکی باید عوض بشود. و ما امیدواریم که با همت همه کارمندان و کارگران این طور مسائل حل بشود. اگر این مسائل حل نشود، فرهنگ ما همان فرهنگ باشد، وزارتخانه های

ما همان وزارتخانه ها باشد، افراد وزارتخانه ها باز همان باشد، ادارات ما باز همان ادارات باشد، و مردم ما باز همان افکار را داشته باشند که در زمان طاغوت داشتند، من خوف این را دارم که شکستی به ما وارد بشود که دیگر جبران نتوانیم بکنیم. باید همه با هم، همه مکلفیم- تکلیف تکلیف خدایی است- همه مکلفیم که اسلام و کشور را نجات بدهیم. "شکست مکاتب با عرضه صحیح اسلام"

در سالهای طولانی کوشش کردند برای اینکه اسلام را مخفی نگه دارند؛ نگذارند اسلام آن طور که هست در خارج عرضه بشود. اگر اسلام به آن طوری که هست عرضه بشود، مکتبهای دیگر عقب می نشینند، مکتبهای دیگر شکست می خورند. لکن آنهایی که می خواستند مملکت ما را هر چه دارد ببرند و همه چیزهای ما را غارت کنند، مخازن ما را ببرند، آنها در سالهای طولانی نقشه کشیدند و اسلام را به آن طوری که بود مخفی کردند حتی از خود مسلمین. حتی جوانهای ما بی اطلاعند از اسلام، و جز صورتی اطلاع ندارند. اگر ان شاء الله ما توفیق پیدا بکنیم و جمهوری اسلامی را با همه احکامی که دارد، با همه احکام نورانی که از طرف خداوند تعالی برای سعادت بشر آمده است، ما بتوانیم پیاده بکنیم و با همت همه اقشار ملت و شما جوانهای برومند بتوانیم پیاده بکنیم، سعادت مند خواهیم شد.

"ماموران دست نشانده"

کشور ما همه چیز دارد؛ کشور ما یک کشور غنی ای است که مخازن زیرزمینی بسیار دارد؛ بیشتر از آن مقداری که احتیاج است، دارد. یک کشور غنی ای است لکن دستهایی که می خواستند این ثروت ما را ببرند، اینها نمی گذارند که ایران به آن طوری که باید و شاید اداره بشود؛ و در هر چندی یک ماموری می گمارند برای اینکه مردم را یا غافل کنند یا به عقب برانند. چنانچه در این پنجاه و چند سال ما خودمان شاهد بودیم که رضا خان آمد و همه مآثر ما را از بین برد، تمام قشرهایی که می توانستند خدمت بکنند به این مملکت سرکوب کرد؛ و بعد از او هم این خلفش - که بخوبی خلف اوست، یعنی همان طور که او خائن و جنایتکار بود این هم خائن و جنایتکار بود- بر ما مسلط کردند و سالهای طولانی همه چیز ما را عقب زدند و همه ثروت ما را بردند. و این تمه را باید نگه دارید.

"تلاش برای رفع مشکلات"

الآن ایران به یک صورت خرابه درآمده است. اینها خراب کردند، همه چیز ما را بردند؛ و ما باید این تتمه را حفظ کنیم، و این تتمه را برای اعقاب خودمان محفوظ نگه داریم. این مسائل با همت همه اقشار این ملت است؛ با همت شما جوانهاست. هر کس در هر مقامی که هست باید کمر همت به خدمت به این مملکت، به خدمت به اسلام ببندد تا مشکلات رفع بشود. شمایی که در بانک هستید و کارمند بانک یا روسای بانک هستید باید بانک را اصلاح بکنید؛ کسانی که در فرهنگ هستند باید فرهنگ را اصلاح بکنند؛ کسانی که در وزارتخانه‌ها هستند باید وزارتخانه‌ها را تصفیه کنند. و همین طور باید همه ما دست به هم بدهیم تا این کشوری که خرابه کردند و رفتند و بردند هر چه ما داشتیم، ان شاء الله دوباره به حال اول و بلکه بهتر برگردد. خداوند همه شما را تایید کند. موفق باشید، سعادت‌مند باشید.

بخشان با ذکر کلام امام رضوان الله علیه به عنوان مقدمه در بانکداری اسلامی و بدون ربا می باشد، بانکها الان اهمیت بسیاری دارند زیرا تمام سرمایه و پول مردم به دست آنها می باشد، امام رضوان الله علیه به دنبال تشکیل و ایجاد بانکهای لا ربوی بودند، مردم پولهای خودشان را به عنوان قرض به بانکها می دادند و بعد بانک متعهد میشد مقداری بیشتر روی آن بگذارد و پس بدهد که این زیاده در قرض و ربا و حرام بود، شهید صدر در کتابی که در این رابطه نوشته و امام رضوان الله علیه نیز بر آن صحنه گذاشته در مورد بانکهای بدون ربا اینطور فرموده که در قرض پول از ملک قرض دهنده به ملک قرض گیرنده منتقل می شود ولی ما الان پولمان را به بانکها قرض نمی دهیم بلکه ما بانکدارها را وکلای خودمان می دانیم و به آنها اعتماد می کنیم و بانکها نیز با گرفتن پولهای ما اولاً قدرت مالی زیادی پیدا می کنند و ثانیاً چون یک عمری در اقتصاد کار کرده اند خیلی بهتر از ما می دانند پولها را در کدام یک از جریانات اقتصادی بیاندازند تا سود بیشتری به دست بیاورند حالا بانکها یا با پول ما تجارت می کنند یا در کشاورزی و تولید و صنعت و امثال ذلک به کار می اندازند و یا در عقود اسلامی و شرعی مانند مزارعه و مضاربه و مساقات

و جعله بکار می اندازند و نتیجه این است که طبق قاعده تمام منافع تبعاً للاصل برای صاحب پول می باشد و بانکدارها فقط وکیل و امانت دار و کارگر هستند منتهی ما طبق قراردادی که بستیم چند درصد از سود و منافع پولمان را به بانکها به عنوان حق الزحمه می دهیم بنابراین بانکداری اسلامی اینگونه است که میرا از ربا و زیاده خواهی می باشد حالا باید دید آیا بانکهای فعلی بر همین اساس فعالیت می کنند تا اسلامی و بدون ربا باشند یا نه.

مطلب دیگر اینکه ما وقتی قرض می دهیم نمی خواهیم ربا بخوریم منتهی بعضی ها پولی که قرض می گیرند سر موعود بر نمی گردانند مثلاً ۱۰۰ میلیون تومان پول به کسی قرض داده ام تا دوماه دیگر پس بدهد ولی دو ماه گذشته و پس نیاورده، در اینجا اسلام راه هایی دارد که یکی از آنها رهن می باشد یعنی برای اینکه در فرض مذکور پول ما از بین نرود رهن می گیریم و شارع مقدس نیز اجازه داده برای اینکه پول اشخاص از بین نرود رهن بگیرند تا اگر سر موعود پول را برنگردانند آن مالی که به عنوان رهن گرفته را بفروشد و پولش را بردارد تا متضرر نشود، برخی آمدند گفتند خب این خیلی وسعت دارد ما چه چیزی را باید به عنوان رهن بگیریم مثلاً اگر فرش یا اجناس دیگر بگیریم زیاد می شوند و نیاز به انبارهای زیادی داریم، گفته شد خب طلا به عنوان رهن گرفته شود که کوچک است و جای کمی اشغال می کند و یا راه دیگر ضمانت است یعنی شخصی بیاید و ضمانت قرض گیرنده را بکند که اگر سر موعود پولش را پس نداد قرض دهنده گریبان ضامن را بگیرد تا ضرر نکند، راه دیگر این است که شرط شود اگر سر موعود برنگرداند مقداری به عنوان جریمه باید پرداخت کند و مقتضای "المؤمنون عند شروطهم" این است که صاحب پول حق دارد چنین شرطی را بکند البته این شرط جریمه فقط برای یک بار و به مقدار معینی صحیح است و دیگر اخذ جریمه دیرکرد در مراحل بعدی صحیح نیست بلکه ربا و حرام می باشد.

بقیه بحث بماند برای فردا ان شاء الله تعالی...

والحمد لله رب العالمین و صلی الله علی

محمد و آله الطاهیرین